

KOSTPRIJSONDERZOEK WMO

KLANT
KENMERK
AUTEUR(S)
DATUM

DUO-gemeenten
PT/sb/003742
Wouter Oosterom, Coby Peeters en Wijnand van Plaggenhoef
13 oktober 2023

Inhoudsopgave

1	Aanleiding	3
2	Doelstelling en reikwijdte	4
2.1	Doelstelling	4
2.2	Uitgangspunten van het onderzoek	4
2.3	Vorbehouden bij de duiding en interpretatie van de onderzoeksresultaten	4
3	Aanpak	5
3.1	Vorbereiding en startgesprek	5
3.2	Selectie van aanbieders	5
3.3	Opstellen invulformat uitvraag	5
3.4	Creëren referentiekader	6
3.4.1	Verzamelen informatie	6
3.4.2	Vergelijking	6
3.5	Analyse en interpretatie	6
3.6	Dialogosessies	6
3.7	Verdiepende gesprekken met individuele aanbieders	6
4	Uitkomsten	7
4.1	Respons	7
4.2	Algemeen	8
4.3	Individuele begeleiding	8
4.3.1	Licht	8
4.3.2	Midden	9
4.3.3	Zwaar	11
4.4	Dagbesteding	12
4.4.1	Licht	12
4.4.2	Midden	13
4.4.3	Zwaar	14
4.5	Woonbegeleiding	15
4.6	Huishoudelijke begeleiding	16
4.7	Logeeropvang	16
4.8	Vervoer	17
5	Naar een reële kostprijs	19
5.1	Uitgangspunten	19
5.1.1	Structuur	19
5.1.2	Keuze en uitgangspunten rond diverse kostencomponenten	19
5.2	Voorstel voor tarieven	20
A.	Indirecte en overige kosten	21
A.1	Individuele begeleiding	21
A.2	Dagbesteding	22

---

1 Aanleiding

Recent heeft de aanbestedende dienst van de gemeenten Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn (hierna: DUO-gemeenten) besloten dat de 'Open house aanmeldingsprocedure voor Individuele Begeleiding, Huishoudelijke begeleiding, Woonbegeleiding, Dagbesteding inclusief Vervoer en Logeeropvang' werd gestaakt en ingetrokken. Naar aanleiding van de Nota van Inlichtingen zijn er aanvullende vragen binnengekomen (onder andere over de vervoerstarieven). De aanbestedende dienst heeft moeten constateren dat de vervoerstarieven niet voldoende onderbouwd kunnen worden.

Voor prestaties in de Wmo geldt de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) reële prijs. Artikel 5.4 vormt de kern van de AMvB en bepaalt dat voor diensten die in opdracht van het college door derden worden verleend een reële prijs wordt betaald, zodat de kwaliteit en continuïteit van deze diensten kunnen worden gewaarborgd door het gemeentebestuur en de gecontracteerde aanbieders. De AMvB stelt de volgende regels voor het vaststellen van een reële prijs voor voorzieningen:

- a. Reële prijs vaststellen overeenkomstig kwaliteitseisen, waaronder deskundigheid beroepskracht;
- b. Rekening houden met continuïteit van hulpverlening;
- c. Prijs hoeft niet voor alle potentiële aanbieders kostendekkend te zijn.

Dit vraagt om een zorgvuldig proces en openheid van aanbieders over de kosten die zij maken bij het leveren van een dienst met een bepaalde kwaliteit. Het college kan in samenspraak met aanbieders hiervoor verschillende instrumenten benutten of procedures inrichten.

De indicatieve kostprijzen kunnen de DUO-gemeenten gebruiken voor het bepalen van het tarief, in samenhang met andere factoren bij de voorbereiding van de aanbesteding van de Wmo-producten. Andere factoren zijn bijvoorbeeld vergelijkingen met andere gemeenten op zowel kostprijs- als tariefniveau.

De DUO-gemeenten hebben Significant opdracht gegeven om een kostprijsonderzoek te doen voor Wmo-producten begeleiding, dagbesteding, vervoer, logeeropvang, huishoudelijke begeleiding en woonbegeleiding. In 2018 heeft Significant eenzelfde kostprijsonderzoek voor de DUO-gemeenten uitgevoerd. Significant bekleedt een adviserende rol in de tariefstelling: de verantwoordelijkheid voor de uiteindelijk bepaling van de tarieven ligt bij de gemeenten zelf.

In het voorliggende rapport bespreken wij de doelstelling van het onderzoek (hoofdstuk 2), de aanpak (hoofdstuk 3) en de resultaten van het kostprijsonderzoek (hoofdstuk 4) en we sluiten af met de nieuwe tarieven Wmo (hoofdstuk 5) inclusief de daarbij gehanteerde uitgangspunten en keuzes van de DUO-gemeenten.

---

2 Doelstelling en reikwijdte

2.1 Doelstelling

De doelstelling van het onderzoek is inzicht te krijgen in de hoogte van verschillende kostencomponenten en de kostprijzen bij aanbieders. De DUO-gemeenten kennen circa vijftien grotere aanbieders, waarbij de meeste cliënten zijn ondergebracht. Daarnaast zijn er nog een vijftiental kleinere aanbieders dat slechts een beperkt deel van het aandeel cliënten bedient. In dit onderzoek betrekken we alleen de vijftien grotere aanbieders.

De DUO-gemeenten hebben Significant verzocht om een kostprijsonderzoek uit te laten voeren van de Wmo-voorzieningen. Hierbij gaat het om de volgende producten:

- a. Individuele begeleiding (bestaande uit de varianten licht, midden en zwaar);
- b. Dagbesteding (bestaande uit de varianten licht, midden en zwaar);
- c. Huishoudelijke begeleiding;
- d. Woonbegeleiding;
- e. Logeeropvang;
- f. Vervoer.

2.2 Uitgangspunten van het onderzoek

De uitgangspunten gehanteerd bij dit onderzoek zijn:

- a. Het kostenonderzoek hebben wij zo 'lean' mogelijk uitgevoerd om tijd en kosten zo beperkt mogelijk te houden. Een 'lean' uitvoering betekent dat het onderzoek uitgaat van door aanbieders aangeleverde gegevens. Het betreft dus geen boekenonderzoek;
- b. De resultaten van het onderzoek tonen de spreiding (bandbreedte) in de waarden verkregen uit informatie van aanbieders. Deze resultaten en deze bandbreedte vormen input voor een reële kostprijsopbouw en de onderbouwing voor de tariefafspraken die de DUO-gemeenten gaan maken. De DUO-gemeenten maken de definitieve keuzes over het tarief.

2.3 Voorbehouden bij de duiding en interpretatie van de onderzoeksresultaten

Bij de interpretatie en duiding van de onderzoeksresultaten maken wij enkele voorbehouden waarmee rekening gehouden dient te worden:

- a. Het kostprijsmodel voor het kostprijsonderzoek heeft geen wetenschappelijke onderbouwing, maar is nauwkeurig opgebouwd aan de hand van de AMvB 'reële prijs Wmo 2015';
- b. De gebruikte cijfers in het onderzoek zijn door de aanbieders beschikbaar gesteld en niet door een accountant gecontroleerd. Gezien het doel van het onderzoek en de beperking in tijd hebben wij geen boekenonderzoek verricht om te controleren of de aangeleverde informatie te herleiden is naar achterliggende administratie van aanbieders;
- c. De kostprijscomponenten zijn niet op detailniveau uitgesplitst;
- d. De berekende kostprijzen per aanbieder geven een beeld van de diversiteit van de aanbieders;
- e. Wij geven géén advies over een reëel tarief. Het is aan de gemeenten om op basis van de informatie in dit rapport en de beleidskeuzes afwegingen te maken voor het vaststellen van een reëel tarief.

---

3 Aanpak

3.1 Voorbereiding en startgesprek

Tijdens het startgesprek op 20 juli 2023 is besproken wat de informatiebehoefte is van de gemeenten, namelijk een kostprijsonderzoek onder (in ieder geval) de vijftien grootste aanbieders van Wmo-producten. Ook is er tijdens het gesprek geïnventariseerd welke informatie en data reeds beschikbaar is. Naar aanleiding van dit gesprek hebben wij alle aanbestedingsdocumenten ontvangen, evenals de communicatie die plaatsvond richting aanbieders en contactgegevens van aanbieders.

3.2 Selectie van aanbieders

Tijdens het overleg hebben we in gezamenlijkheid besloten om ons in eerste instantie met de uitvraag voornamelijk te richten op de vijftien grootste aanbieders van de Wmo-producten. De opdrachtgever heeft aanbieders reeds op de hoogte gebracht van de uitvraag ten behoeve van het kostprijsonderzoek waardoor een snelle start van het onderzoek onder de aanbieders mogelijk was. Door het uitvragen van de gegevens bij de vijftien grootste aanbieders beslaan we tevens het grootste deel van het cliëntenbestand van de gemeente en geven daarmee een representatief beeld van de reële kostprijzen van de Wmo-producten.

3.3 Opstellen invulformat uitvraag

Voor het onderzoek hebben wij een kostprijsmodel gehanteerd, passend bij de AMvB en aansluitend op de praktijk van de DUO-gemeenten. Dit model bevat de onderliggende componenten binnen de kostprijs die wij mee willen nemen in het onderzoek. De componenten die uitgevraagd worden zijn de volgende:

- a. Functiemix;
- b. Loontreden van professionals;
- c. Werkgeverslasten;
- d. De 'productiviteit' van professionals (indirecte uren, ziekteverzuim, verlof);
- e. Onregelmatigheidstoeslagen voor zover deze van toepassing zijn voor de Wmo producten;
- f. Overheadkosten;
- g. Risicomarge.

Voor sommige producten hebben we daarnaast nog enkele specifieke kosten opgevraagd zoals:

- a. Groepsgrootte (sommige producten) per begeleider;
- b. Verblijfskosten (logeerverblijf);

Om het model te vullen hebben we een beknopt Excel-invulformat naar de aanbieders gestuurd, gebaseerd op eerdere kostprijsonderzoeken bij gemeenten voor Wmo-producten voorzien van de nodige toelichting. In het invulformat hebben we specifiek aandacht besteed aan het product 'vervoer'. De DUO-gemeenten hanteren op dit moment een vast bedrag voor vervoer naar dagbesteding. In het kostprijsonderzoek hebben we onderzocht of differentiëren in vervoerstarieven op basis van afstand wenselijk is. Vanuit aanbieders zijn signalen gekomen dat het vaste bedrag niet toereikend is wanneer de afstand naar dagbesteding groot is.

3.4 Creëren referentiekader

3.4.1 Verzamelen informatie

Op basis van de uitvraag onder (in ieder geval) de vijftien aanbieders hebben wij per aanbieder, per product het kostprijsmodel ingevuld. Vervolgens hebben wij een vergelijking gemaakt tussen aanbieders van de kostprijzen van de onderliggende componenten. Per kostencomponent dat wij hebben uitgevraagd, hebben wij bandbreedtes (minimum, maxima en spreiding) opgesteld. Verder laten we de gemiddelden zien en de gewogen gemiddelden. De gewichten van de kostprijscomponenten zijn gebaseerd op de aantallen cliënten van de aanbieders per Wmo product¹. Het overzicht van de ontvangen en overige beschikbare informatie hebben we overzichtelijk samengevat. Dit vormt het referentiekader voor besluitvorming over passende tarieven.

3.4.2 Vergelijking

We hebben de uitkomsten van de uitvraag op kostencomponentenniveau vergeleken, voor zover we hierover gegevens beschikbaar hadden, met eerdere door ons uitgevoerde kostprijsonderzoeken en openbare informatie. Op die manier hebben we getoetst of de uitkomsten van aanbieders passen in een bandbreedte. Wel merken we hierbij nadrukkelijk op dat zo'n vergelijking per definitie imperfect is, aangezien producten per gemeente kunnen verschillen en de lokale context anders kan zijn.

3.5 Analyse en interpretatie

In een werksessie met de DUO-gemeenten hebben we de beschikbare informatie besproken en geduid. We hebben hierbij diverse weergaves van de verzamelde informatie getoond. Samen hebben we deze informatie geïnterpreteerd en vertaald naar een transparante onderbouwing van passende tarieven voor de beide producten. Onze ervaring met andere kostprijsonderzoeken hebben we ingebracht als referentie en toetsing.

3.6 Dialoogsessies

We hebben de aanbieders van Wmo-producten uitgenodigd voor een zogenaamde dialoogsessie. In deze bijeenkomst hebben wij met de aanbieders een transparant gesprek gevoerd over de uitkomst van de kostprijzen. Voor componenten waarover we informatie hebben uitgevraagd bij aanbieders hebben wij de geaggregeerde uitkomsten van de uitvraag (bandbreedte) getoond. De individuele aanbieders waren hierin niet herkenbaar. Voor producten waarvoor minder dan drie aanbieders gegevens hadden aangeleverd, hebben we de resultaten niet getoond om onthulling van bedrijfsgevoelige informatie te voorkomen. Om de aanbieders zoveel mogelijk de kans te geven om deel te nemen aan een bijeenkomst hebben we op twee verschillende momenten een bijeenkomst gehouden.

3.7 Verdiepende gesprekken met individuele aanbieders

Voor een aantal specifiekere Wmo-producten bleek de respons te klein om op basis van aangeleverd cijfermateriaal tot een betrouwbare inschatting van een reële kostprijs te komen. Voor die vormen van Wmo-zorg hebben we ervoor gekozen om in gesprek met de aanbieders te gaan.

---

¹ Dit betekent dat bij de berekening van het gewogen gemiddelde kostprijzen van aanbieders die een kostprijs aanleveren voor een Wmo-product, maar dit product niet geleverd hebben, niet zijn meegenomen (het aantal cliënten is momenteel immers 0).

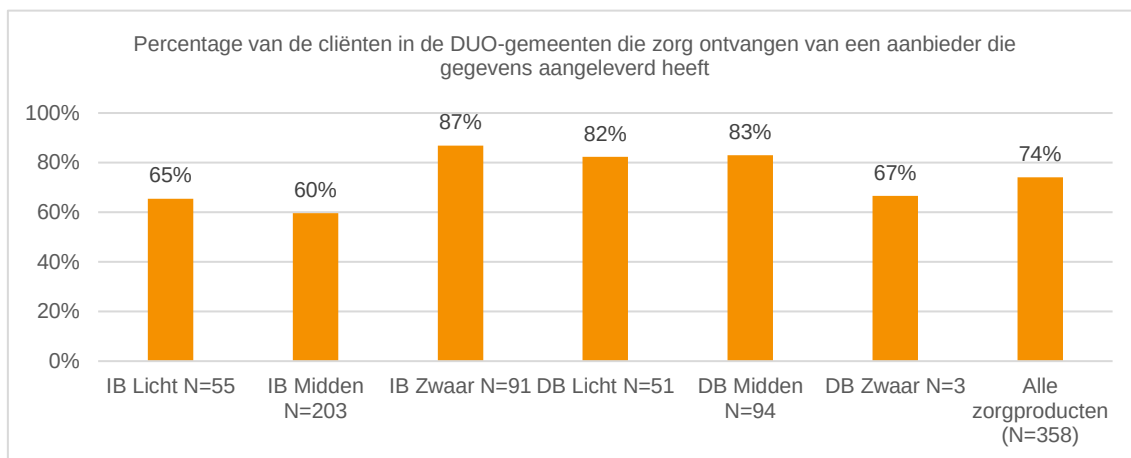
4 Uitkomsten

4.1 Respons

We hebben de vijftien grootste aanbieders van de in totaal 30 aanbieders van Wmo-zorg in de DUO-gemeenten aangeschreven. De aangeleverde gegevens waren over het algemeen van goede kwaliteit en de opgestuurde vragenlijsten waren waar nodig volledig ingevuld. Bij enkele op het oog afwijkende waarden hebben de aanbieders aangegeven wat de redenen hiervoor waren. Dit maakte een efficiënte verwerking van de ingevulde vragenlijsten mogelijk.

In de vragenlijst zijn voor alle Wmo-producten gegevens opgevraagd, maar bij de analyses bleek dat voor de Wmo-producten huishoudelijke begeleiding geen gegevens aangeleverd waren. Voor woonbegeleiding had een aanbieder gegevens aangeleverd en voor logeeropvang hadden twee aanbieders gegevens aangeleverd. Voor deze Wmo-producten presenteren wij geen kwantitatieve informatie om onthulling van bedrijfsgevoelige informatie te voorkomen. Uiteraard kunnen deze aanbieders gegevens aangeleverd hebben over verschillende zorgproducten.

Van de aangeschreven aanbieders hebben uiteindelijk negen aanbieders gegevens aangeleverd, wat een responspercentage van 60% betekent. Een aanvullende manier om de respons te duiden is welk percentage van alle cliënten van de DUO-gemeenten zorg ontvangen van de zorgaanbieders die gereageerd hebben. We hebben dit voor de verschillende Wmo-producten weergegeven in figuur 1.

Figuur 1. Responspercentage per Wmo-product gebaseerd op cliëntaantallen (N)

Daaruit blijkt dat gemiddeld 74% van alle cliënten zorg ontvangt van de aanbieders die gereageerd hebben. Vooral de Wmo-producten individuele begeleiding zwaar en de dagbesteding licht en midden kennen een hoog responspercentage op basis van de cliëntaantallen. De genoemde aantallen (N) in de figuur per zorgsoort hebben betrekking op het totaal aantal cliënten van een Wmo-product. Het aantal cliënten in de steekproef kan hierbij gemakkelijk afgeleid worden door het responspercentage te vermenigvuldigen met de totale N.

4.2 Algemeen

Tijdens de analyse kwamen een aantal bevindingen aan het licht die niet specifieke betrekking hebben op de verschillende Wmo-producten die we in deze paragraaf bespreken:

- a. Zorgaanbieders die hetzelfde Wmo-product leveren, maken gebruik van verschillende cao's. De gerapporteerde cao's betreffen de cao gehandicaptenzorg, de cao sociaal werk, de cao verpleging en verzorging thuis en de cao geestelijke gezondheidszorg. Bij een vergelijkbare functiemix zorgt dit voor verschillende in kostprijzen, omdat bijvoorbeeld de schalen van de brutolonen tussen deze cao's kunnen verschillen. Een zorgaanbieder rapporteert binnen de eigen organisatie twee verschillende cao's.
- b. Sommige aanbieders hebben in de dialoogsessies duidelijk aangegeven dat zij de varianten van individuele begeleiding (licht, midden en zwaar) en de varianten van dagbesteding (licht, midden en zwaar) uitvoeren met dezelfde functiemix. Volgens een van de aanbieders is dat vanuit cliëntenperspectief wenselijk dat bij op- of afschalen van zorg de cliënt zijn (vaste) begeleiders kan houden.
- c. De zorgaanbieders verschillen het meest van elkaar in de overige en indirecte tijd. Deze verschillen kunnen een weerslag zijn van hoe de bedrijfsvoering en de toekenning van de overheadkosten naar de zorgproducten plaatsvindt. De overheadkosten zijn in dit onderzoek vergeleken met de benchmark hoog te noemen. Voor elk Wmo-product hebben we in bijlage A een de spreiding van deze kosten opgenomen. Voor overige kostprijscomponenten zijn er weinig verschillen tussen de aanbieders en deze worden daarom verder niet getoond. We laten wel de omvang van deze componenten zien bij de opbouw van de reële ongewogen gemiddelde kostprijs.
- d. De gemiddelde kostprijs en de gewogen kostprijs verschillen voor de meeste varianten nauwelijks van elkaar. Bij de opbouw van kostprijs presenteren we alleen het ongewogen gemiddelde.
- e. Bij de beschrijving van de kostprijzen sluiten we aan bij de praktijk; de kosten voor de varianten van individuele begeleiding worden per medewerker per uur weergegeven, de kosten voor de varianten voor dagbesteding geven we per cliënt per dagdeel weer.

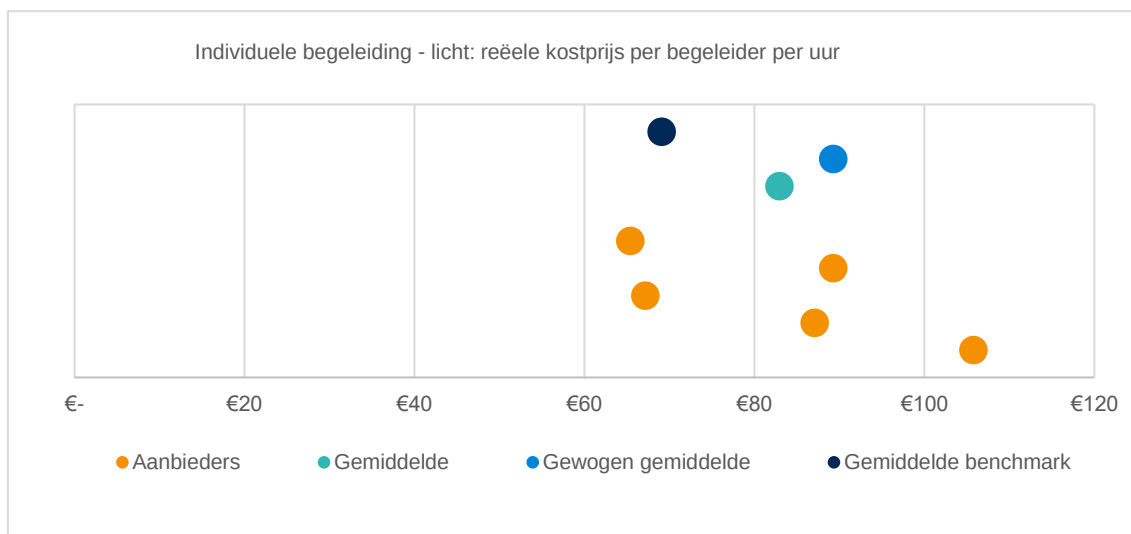
4.3 Individuele begeleiding

De gegevens zijn voor het zorgproduct individuele begeleiding uitgevraagd voor de varianten licht, midden en zwaar. We bespreken elke variant in de volgende paragrafen.

4.3.1 Licht

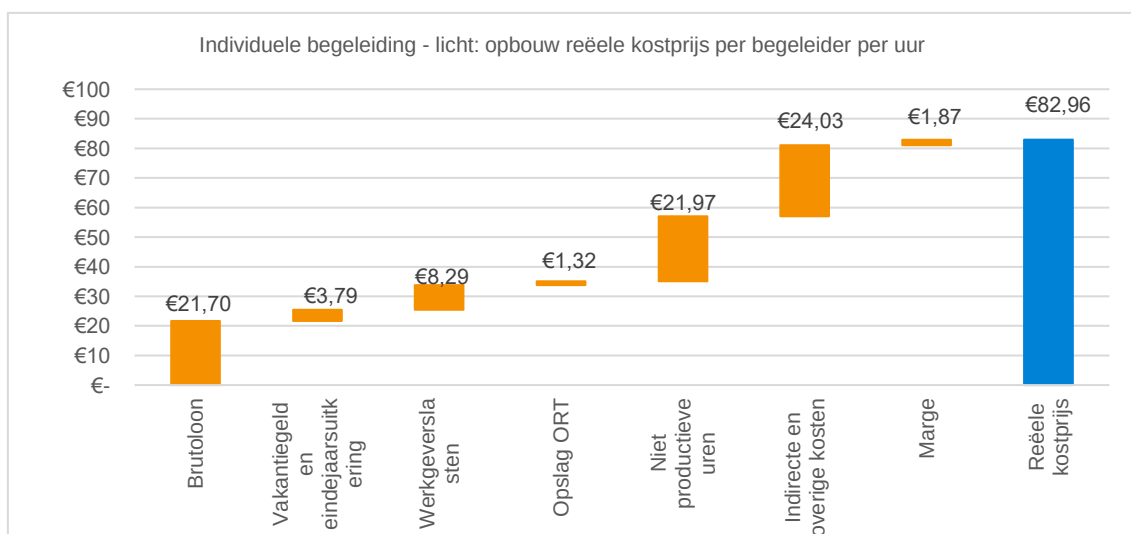
In totaal hebben vijf zorgaanbieders voor individuele begeleiding - licht gegevens aangeleverd. Deze aanbieders bieden ook de varianten midden en zwaar. In figuur 2 is de spreiding van de kostprijzen van de verschillende aanbieders weergegeven, naar het gemiddelde en de het gewogen gemiddelde. Daaruit blijkt dat de laagste kostprijs € 65,42 en de hoogste kostprijs € 105,79 bedraagt. De kostprijs afkomstig uit de benchmark valt binnen het bereik van de laagste en de hoogste kostprijs. De benchmark maakt echter geen onderscheid tussen de varianten licht, midden en zwaar van zowel individuele begeleiding als dagbesteding.

Figuur 2. De kostprijzen voor individuele begeleiding - licht per medewerker per uur per aanbieder, het (gewogen) gemiddelde en het benchmarkgemiddelde

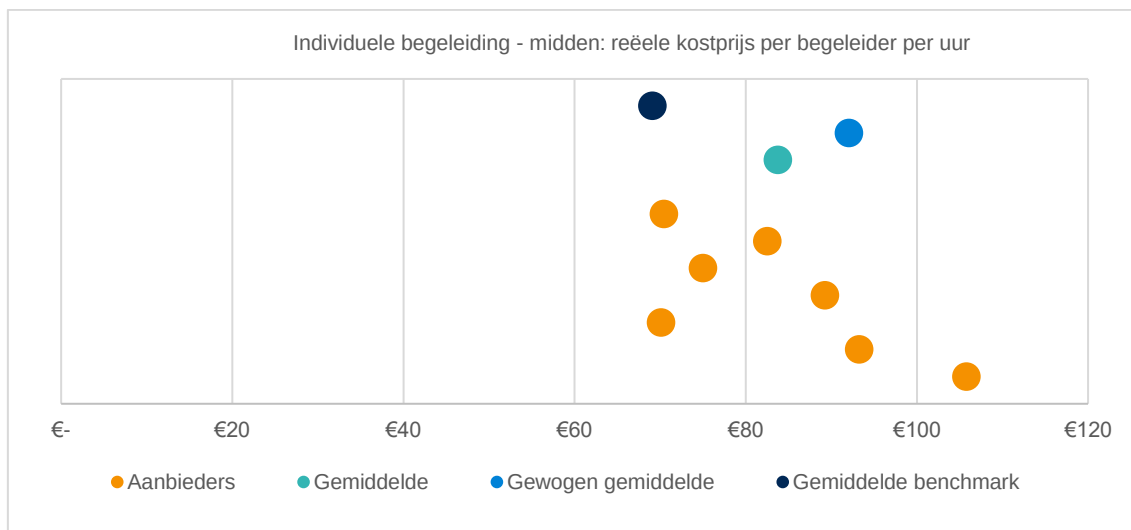
We hebben in figuur 3 de opbouw van de ongewogen gemiddelde kostprijs per uur per medewerker (€) voor individuele begeleiding - licht weergegeven. Daaruit blijkt dat de niet-productieve uren en de overheadkosten sterk bijdragen aan de hoogte van de gemiddelde kostprijs.

Figuur 3. Opbouw van de gemiddelde kostprijs per medewerker per uur voor individuele begeleiding - licht

4.3.2 Midden

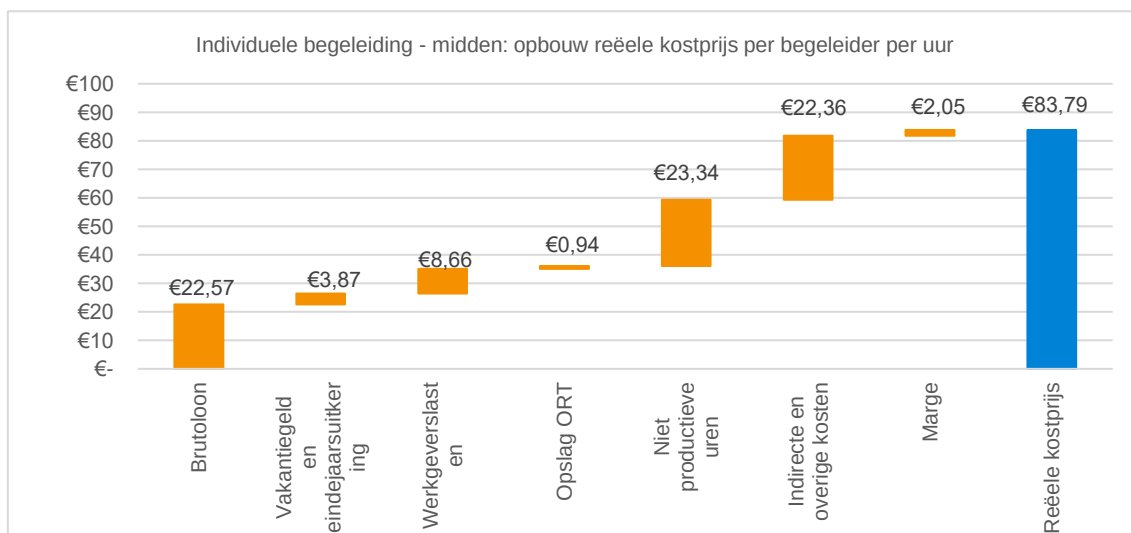
Voor het product individuele begeleiding - midden hebben naast de aanbieders van individuele begeleiding - licht nog twee andere zorgaanbieders gegevens aangeleverd waarmee het totaal aantal aanbieders op zeven uitkomt. De uitkomsten hebben we in figuur 4 weergegeven.

Figuur 4. De kostprijzen voor individuele begeleiding - midden per medewerker per uur per aanbieder, het (gewogen) gemiddelde en het benchmarkgemiddelde

Figuur 4 laat een verdeling zien van de kostprijzen die variëren van minimaal € 70,12 tot maximaal € 105,79. Het gemiddelde ligt redelijk tussen de verschillende waarnemingen in, terwijl het gewogen gemiddelde wat hoger ligt dan het ongewogen gemiddelde. De gegevens uit de benchmark liggen met € 69,10 duidelijk lager dan het (gewogen) gemiddelde. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de benchmark geen onderscheid maakt tussen varianten (licht, midden en zwaar) van individuele begeleiding.

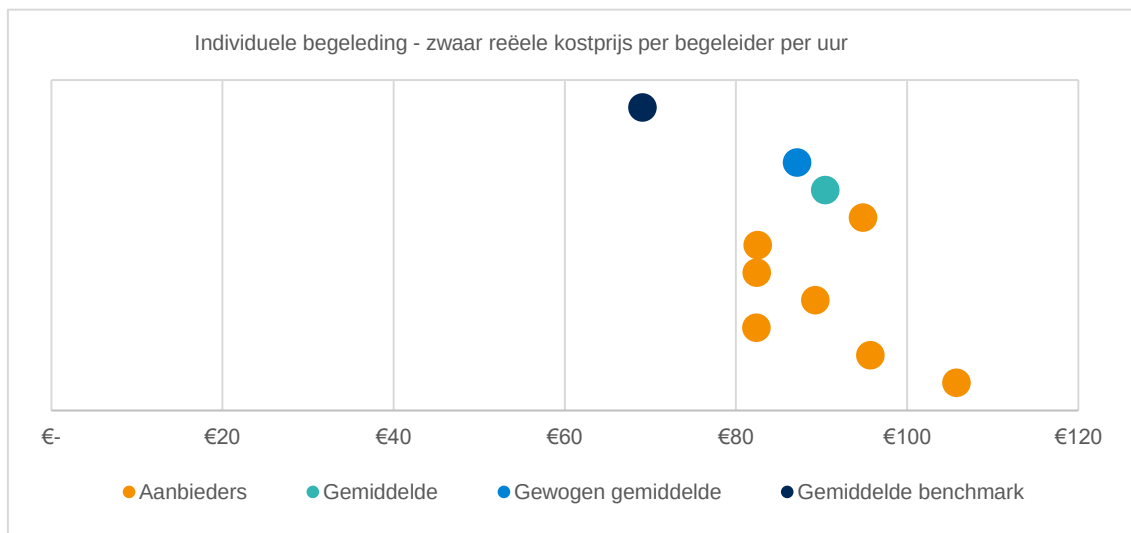
Evenals bij de individuele begeleiding - licht maken de niet-productieve uren en de indirecte en overige kosten naast uiteraard het brutoloon een groot gedeelte van de gemiddelde kostprijs uit, zoals te zien is in figuur 5.

Figuur 5. Opbouw van de ongewogen gemiddelde kostprijs per medewerker per uur voor individuele begeleiding - midden

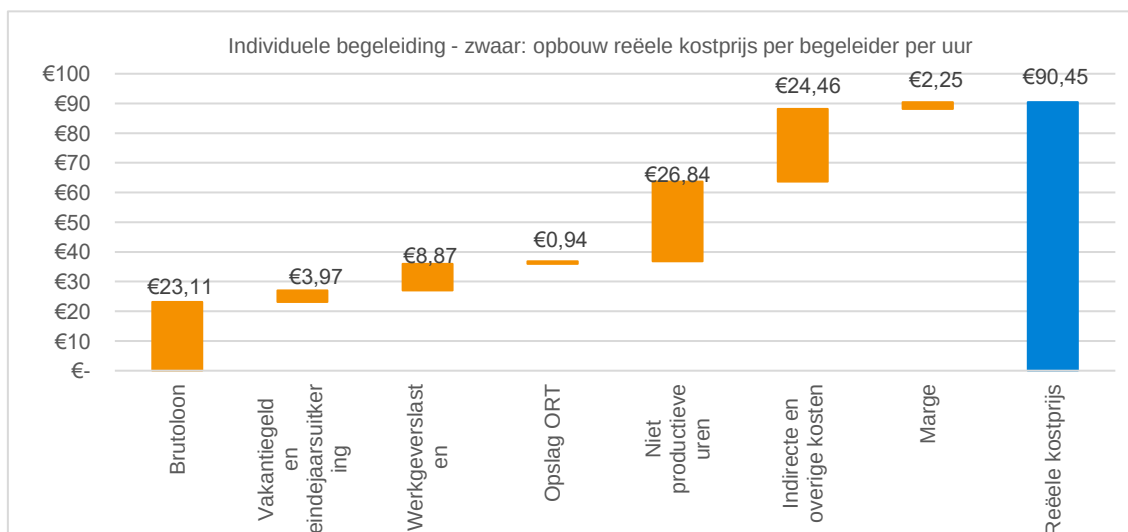
4.3.3 Zwaar

De zorgaanbieders die gegevens aangeleverd hebben voor het product individuele begeleiding zwaar zijn dezelfde aanbieders als bij de variant midden. De spreiding van de kostprijzen gepresenteerd in figuur 6 laat zien dat drie aanbieders een vergelijkbare kostprijs hebben, ongeveer € 82. Deze aanbieders hebben een lagere kostprijs dan de overige vier aanbieders. Het benchmarkgemiddelde ligt ook hier lager, waarschijnlijk doordat deze geen onderscheid maakt in de zwaarte van het product individuele begeleiding.

Figuur 6. De kostprijzen voor individuele begeleiding - zwaar per medewerker per uur per aanbieder, het (gewogen) gemiddelde en het benchmarkgemiddelde

Opmerkelijk is dat de gewogen gemiddelde kostprijs weergegeven in figuur 6 voor de variant zwaar (€ 87) lager ligt dan voor de variant midden (€ 92) en de variant licht (€ 89). De statistische verklaring hiervoor ligt in een andere verdeling van de cliënten over de zorgaanbieders die deze zorg bieden. Dit pleit ervoor om bij de onderbouwing van een reële kostprijs niet de gewogen maar de ongewogen gemiddelden als uitgangspunt te nemen. Met deze keuze wordt het verschil in zorgzwaarte van de verschillende varianten van individuele begeleiding op coherente wijze vertaald naar een tariefopbouw voor de varianten licht, midden en zwaar, zoals blijkt uit de figuren 3, 5 en 7.

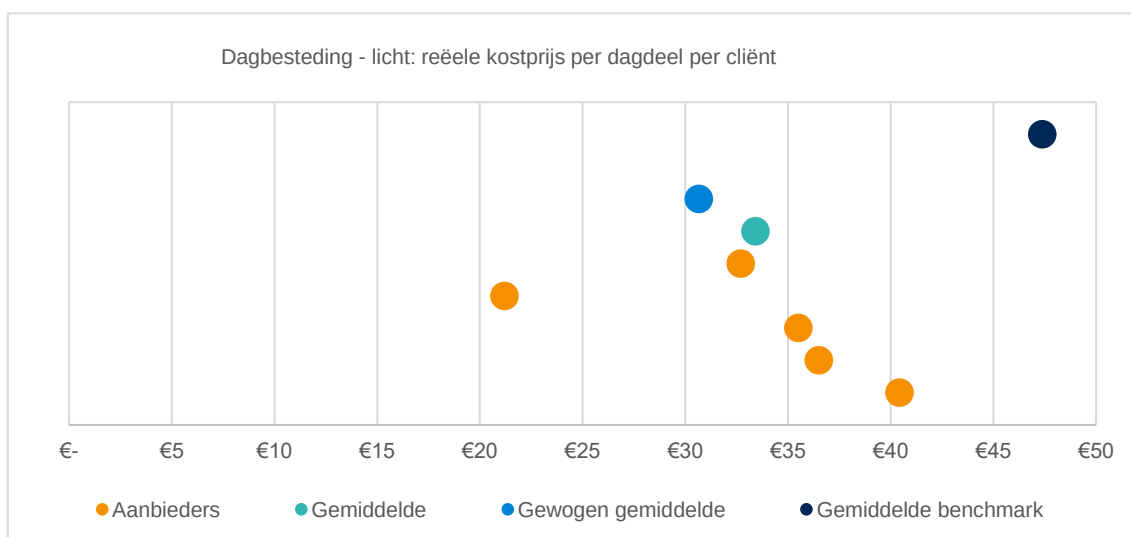
Figuur 7. Opbouw van de ongewogen gemiddelde kostprijs per medewerker per uur voor individuele begeleiding - zwaar

4.4 Dagbesteding

Voor het product dagbesteding zijn eveneens kostprijzen uitgevraagd voor de varianten laag, midden en zwaar. De kosten voor deze varianten worden uitgedrukt in kosten per cliënt per dagdeel. Daarbij is ervan uitgegaan dat een dagdeel vier uur beslaat. Met het oog daarop zijn voor de varianten van dagbesteding ook de gemiddelde groepsgrootten per begeleider gevraagd in de vragenlijst.

4.4.1 Licht

Vijf aanbieders hebben voor het product dagbesteding - licht gegevens aangeleverd. Op basis daarvan hebben we voor deze aanbieders de kostprijs voor een dagdeel dagbesteding - licht voor een cliënt bepaald. Deze kostprijzen zijn weergegeven in figuur 8.

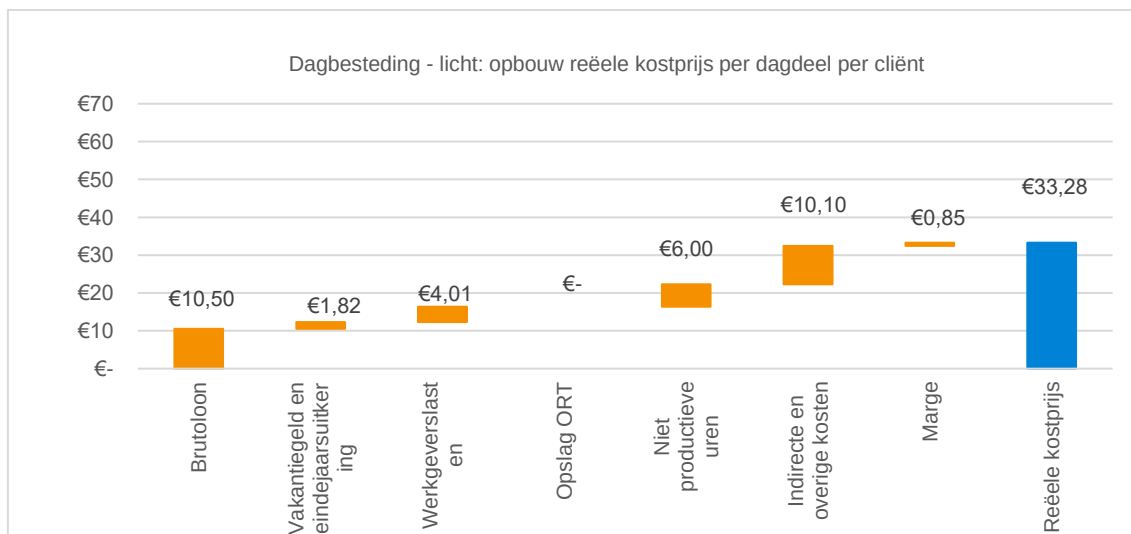

Figuur 8. De kostprijzen voor dagbesteding - licht per dagdeel per cliënt per aanbieder, het (gewogen) gemiddelde en het benchmarkgemiddelde

Eén aanbieder hanteert duidelijk een lagere kostprijs dan de andere aanbieders. De reden hiervoor zijn de lage kosten voor de indirecte en overige kosten van deze aanbieder. Een mogelijke verklaring van de aanbieder tijdens de dialoogsessie was dat zij waarschijnlijk het begrip indirecte en overige kosten nauwer geïnterpreteerd hebben dan de overige aanbieders. Het benchmark gemiddelde ligt een stuk hoger dan de kostprijzen van aanbieders. De reden hiervoor is naar alle waarschijnlijkheid het feit dat dit benchmarkgegevens geen onderscheid maakt naar zorgzwaarte. Het is daarom logisch dat het benchmarkgemiddelde hoger ligt dan de kostprijzen voor een lichte vorm van dagbesteding.

De groepsgrootten zijn vergelijkbaar tussen de aanbieders. Een aanbieder hanteert een groepsgrootte van zeven cliënten per groep, de andere aanbieders hebben acht cliënten in de groep.

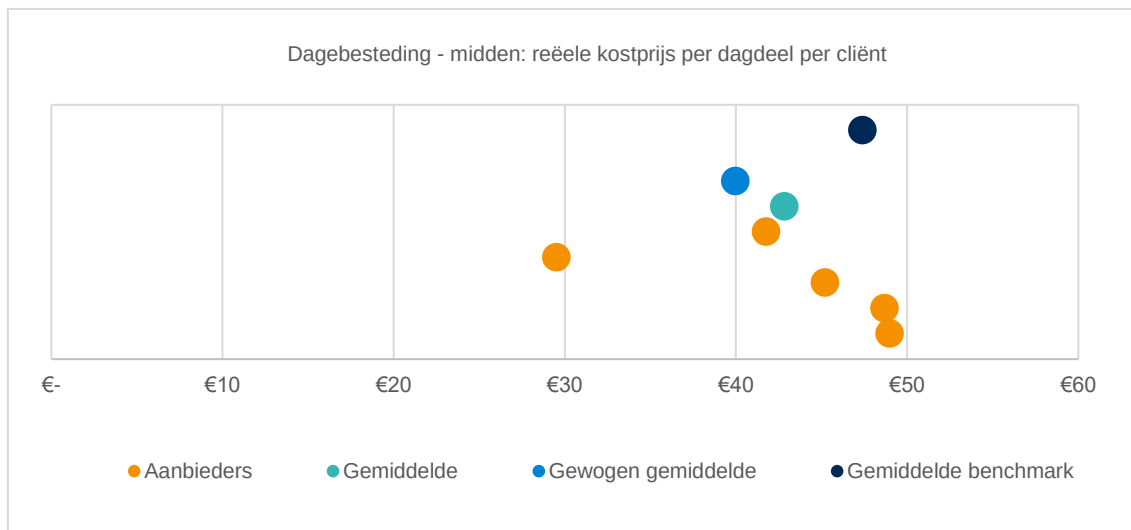
De opbouw van de ongewogen gemiddelde kostprijs hebben we in figuur 9 inzichtelijk gemaakt. Daaruit blijkt dat deze voor dagbesteding - licht ongeveer € 30 bedraagt. Ook bij dagbesteding blijkt dat de indirecte en overige kosten een flink deel van de kostprijs bepalen.

Figuur 9. Opbouw van de ongewogen gemiddelde kostprijs voor dagbesteding - licht per dagdeel per cliënt

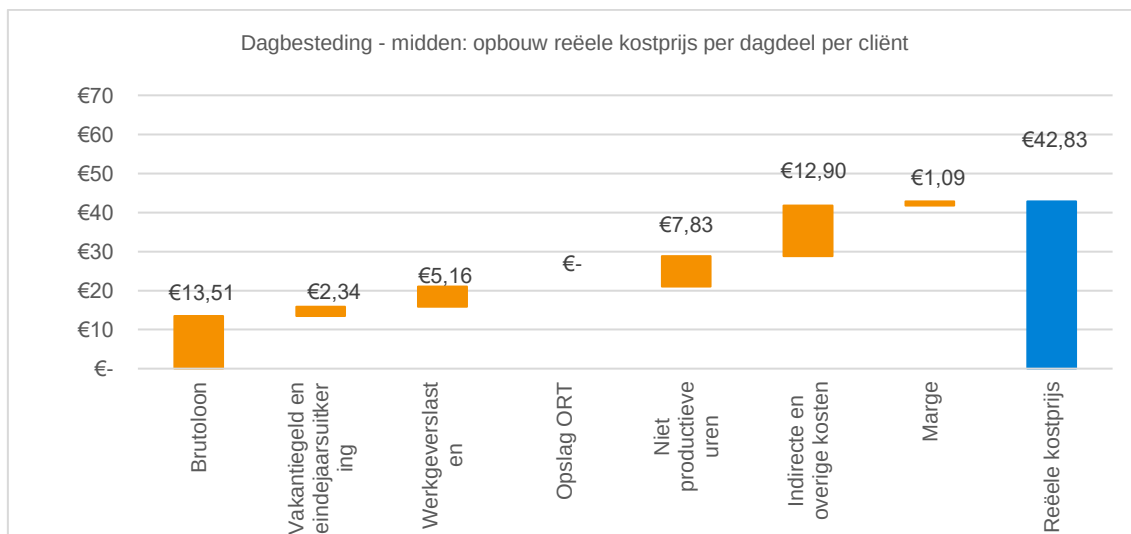
4.4.2 Midden

Dezelfde zorgaanbieders die gegevens aangeleverd hebben voor de lichte variant van dagbesteding hebben dat ook voor de midden variant gedaan. De uitkomsten zijn af te lezen in figuur 10. Het minimale bedrag van € 30 kan wel worden beschouwd als een uitschieter naar beneden. De meeste aanbieders hebben een gemiddelde dat grofweg ligt tussen € 40 en € 50. Het ongewogen gemiddelde bedraagt € 33,28 per cliënt per dagdeel en ligt daarmee een stuk dichterbij het gemiddelde voor dagbesteding uit de benchmark, wat logisch is omdat de benchmark geen onderscheid maakt tussen de varianten van dagbesteding.

Figuur 10. De kostprijzen voor dagbesteding - midden per dagdeel per cliënt per aanbieder, het (gewogen) gemiddelde en het benchmarkgemiddelde

De samenstelling van de ongewogen gemiddelde kostprijs hebben we in figuur 11 weergegeven. Daaruit blijkt dat ook hier de indirecte en overige kosten ongeveer een vierde van de ongewogen gemiddelde kostprijs bedragen. De ongewogen gemiddelde kostprijs ligt bijna € 10,- hoger dan de ongewogen gemiddelde kostprijs van de lichte variant.

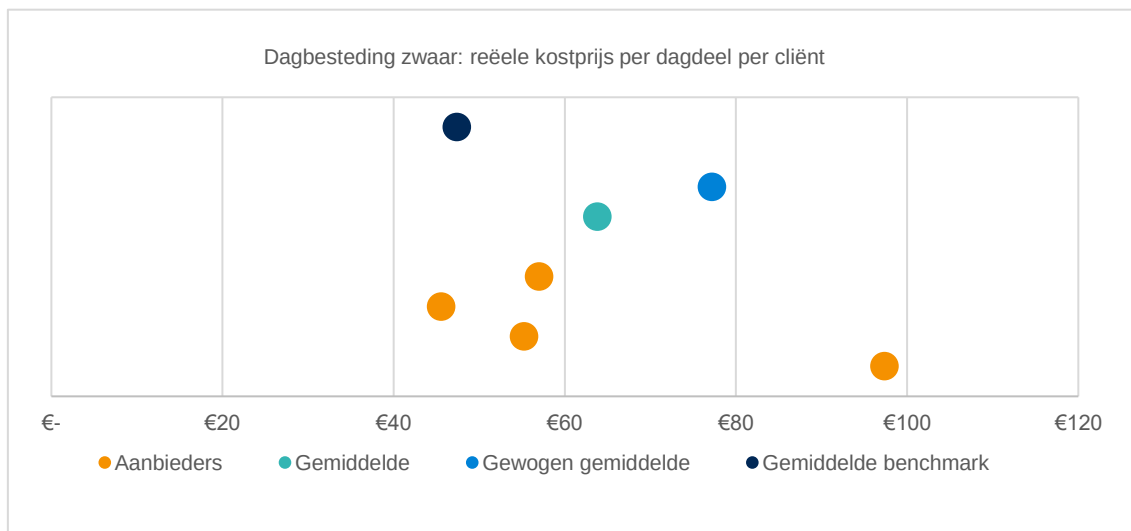

Figuur 11. Opbouw van de ongewogen kostprijs voor dagbesteding - midden per dagdeel per cliënt

De hoogte van de gemiddelde ongewogen kostprijs wordt sterk beïnvloed door de groepsgrootte die voor deze variant tussen de zes en zeven personen bedraagt.

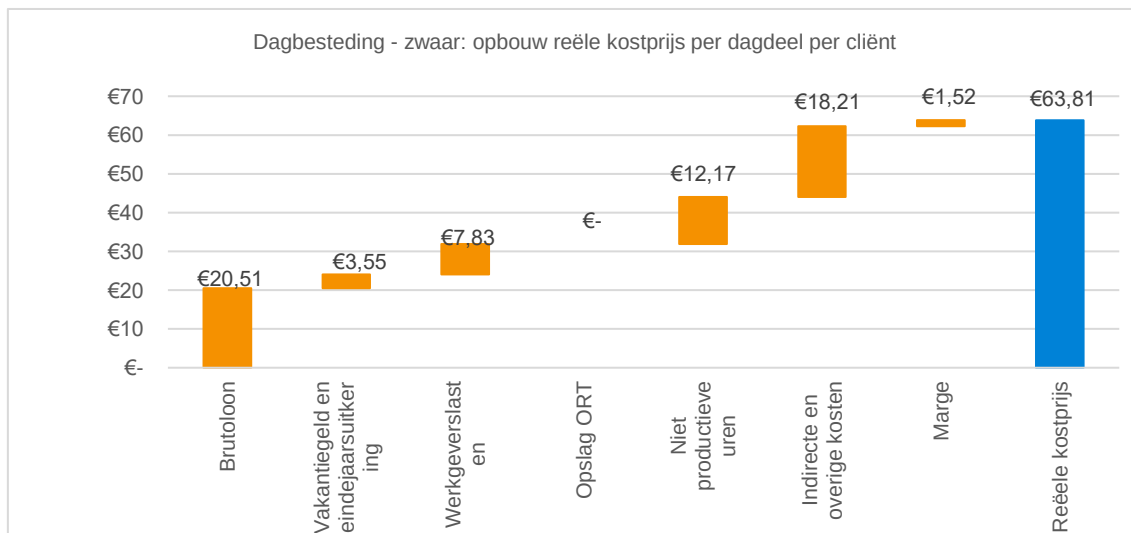
4.4.3 Zwaar

Vier van de vijf zorgaanbieders die ook gegevens aangeleverd hebben voor de lichte en middenvarianten van dagbesteding hebben dat ook voor de zware vorm van dagbesteding gedaan. De uitkomsten zijn in figuur 12 gevisualiseerd. De grotere zorgzwaarte van deze variant komt tot uiting in de over het algemeen kleinere groepsgrootten. De groepsgrootte bedraagt drie tot vijf personen per medewerker voor dit zorgproduct. Ook het feit dat het benchmarkgemiddelde kleiner is dan de meeste berekende kostprijzen van de aanbieders laat zien dat deze variant meer inzet vraagt. De spreiding tussen de kostprijzen van de aanbieders is eveneens groot voor dit Wmo-product. Een mogelijke reden is dat de precieze invulling van activiteiten tussen de aanbieders waarschijnlijk zal verschillen. Daarnaast speelt het verschil in groepsgrootte een belangrijke rol voor de bepaling van de kostprijs per aanbieder.

Figuur 12. De kostprijzen voor dagbesteding - zwaar per dagdeel per cliënt per aanbieder, het (gewogen) gemiddelde en het benchmarkgemiddelde

De gemiddelde ongewogen kostprijs van dit Wmo-product, weergegeven in figuur 13 bedraagt € 63,81 en is daarmee aanzienlijk hoger dan de kostprijs voor de andere twee varianten van dagbesteding. Deze hogere kostprijs is vooral het gevolg van een kleinere groepsomvang van de variant zwaar ten opzichte van de varianten licht en midden. Net als bij alle andere Wmo-producten maken bij dagbesteding zwaar de indirecte en de overige kosten een groot deel uit van de ongewogen gemiddelde kostprijs.

Figuur 13. Opbouw van de ongewogen kostprijs voor dagbesteding - zwaar per dagdeel per cliënt

4.5 Woonbegeleiding

Voor woonbegeleiding heeft slechts een aanbieder gegevens opgeleverd. Om herleidbaarheid van de gegevens en daarmee het onthullen van bedrijfsgevoelige informatie te voorkomen, presenteren we hier de uitkomsten niet. Voor deze vorm van zorg hebben de DUO-gemeenten besloten om in gesprek te gaan met de desbetreffende aanbieder en op die manier tot een tarief te komen. Op het moment van de uitvoering van het onderzoek zijn er nauwelijks cliënten die deze vorm van zorg ontvangen wat een mogelijke reden kan zijn voor de lage respons.

De aanbieder heeft aangegeven dat een cliënt bij woonbegeleiding vaak doorstroomt van beschermd wonen naar de intermediaire verhuur. Bij intermediaire verhuur huren zorgorganisaties van woningcorporaties en verhuren die weer door aan cliënten. Bij deze vorm van zorg moet de zorgaanbieder afspraken maken met de gemeenten, de woningcorporaties en de buurt. In deze trajecten draagt de aanbieder verantwoordelijkheid voor de woning en de woonomgeving (door voorkomen overlast).

Intermediaire verhuur is onderdeel van een ontwikkeltraject met de gemiddelde duur van twee jaar. Deze trajecten, met name bij 'tweede (of volgende) kans' beleid, kenmerken zich door een zeer fluïde verloop qua inzet van uren. Dit is afhankelijk van de acute zorgvraag van de cliënt dan wel van incidenten en/of crisissen.

Naast de geïndiceerde WMO-begeleiding voert de zorgaanbieder de volgende werkzaamheden uit voor:

- a. Verhuurproces
  - i. Huurregistratie bijhouden;
  - ii. Bij betalingsachterstand tot een regeling komen;
  - iii. Indien nodig een aanmaningsprotocol starten;
  - iv. Het verhuurproces faciliteren vanuit ondersteunende diensten van de zorgaanbieder;
- b. Sociaal beheer
  - i. Extra investeren in contact met woningbouwcoöperatie, burens, netwerk cliënt;

-
- ii. Processen 10 werkafspraken per 2024 (plan opstellen met cliënt en woningbouwcoöperatie, evalueren plannen op jaarbasis, monitoren specifieke woondoelen (goede buur zijn, woning onderhoud, tuinonderhoud, huur betalen));
  - iii. Tijdig signaleren en proactief interveniëren op mogelijke overlast;
  - iv. Indien nodig het overlast protocol starten.

In het geval van bij aanmaningen voert een begeleider ook de volgende werkzaamheden uit:

- a. De begeleider ontdekt het uitblijven van betaling bij de maandelijkse check;
- b. Vraagt na bij cliënt, zoekt samen met cliënt de oorzaak uit;
- c. Stelt de aanmaning op en stuurt deze, en draagt zorg voor juiste registratie en tijdelijke verzending van volgende aanmaningen.
- d. Stelt met klant een regeling op en monitort deze;
- e. Informeert zorgcoördinator, teammanager en financiële administratie;
- f. Stelt rapportage/dossier op wat ingezet kan worden bij gerechtelijke procedure.

In de periode van constateren van achterstand tot het hebben van akkoord en betalingsregeling geeft de zorgaanbieder aan dat een begeleider hier wekelijks minstens twee uur aan kwijt is en dat de zorgcoördinator er dan ook een uur per week mee bezig is. De tijd zit voornamelijk in het goed registeren en vastleggen in het kader van dossieropbouw. Voor de begeleider wordt het werk in relatieonderhoud met de cliënt ook zwaarder. Bij het hebben van een regeling die loopt is de begeleider maandelijks een uur bezig met het monitoren en het checken/bijhouden administratie. Daarnaast dient een wekelijkse budgettering van de cliënt uitgevoerd te worden.

De aanbieder geeft aan dat er sprake is van zowel flexibele inzet van begeleiding als incidentele en vaste kosten, en een voorkeur heeft voor het werken met een trajectprijs. Gebaseerd op de huidige ervaringen binnen DUO, tezamen met de ervaringen opgedaan uit andere gemeentes komt de zorgaanbieder uit op een gemiddelde van tweeënhalf uur per week bovenop de (kostendekkende) geïndiceerde WMO begeleiding (IB-zwaar) voor de periode vanaf de start van de intermediaire verhuur tot het succesvol omklappen van de woning.

Daarbij dient er na drie maanden geëvalueerd te worden en levert de aanbieder daarvoor een evaluatieverslag aan waaruit blijkt welke (naast de reguliere begeleiding) extra werkzaamheden gedaan zijn binnen deze tweeënhalf uur per week. Daarbij moet een afschaalmogelijkheid zijn wanneer alles goed loopt (dan is namelijk niet hetzelfde intensieve contact met de woningcorporatie, burens, betalingsregelingen treffen etc. nodig).

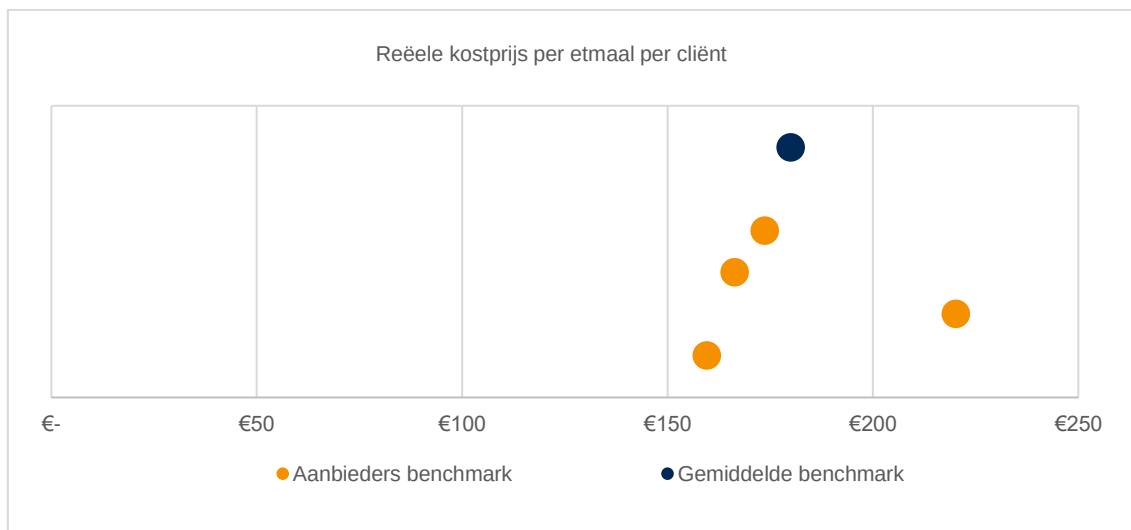
4.6 Huishoudelijke begeleiding

De aanbieders hebben geen gegevens aangeleverd over huishoudelijke begeleiding. We kunnen daarom geen uitkomsten over dit product presenteren. Net als bij woonbegeleiding wordt deze vorm van zorg nauwelijks verstrekt en heeft daarom waarschijnlijk weinig prioriteit gehad wat betreft het aanleveren van gegevens door de aanbieders.

4.7 Logeeropvang

Twee aanbieders hebben gegevens aangeleverd voor het product logeeropvang. De gegevens bleken echter van onvoldoende kwaliteit om een kostprijs te berekenen. Voor dit product beschikten we wel over de kostprijzen van dit product in andere gemeenten. Deze hebben we in figuur 14 weergegeven.

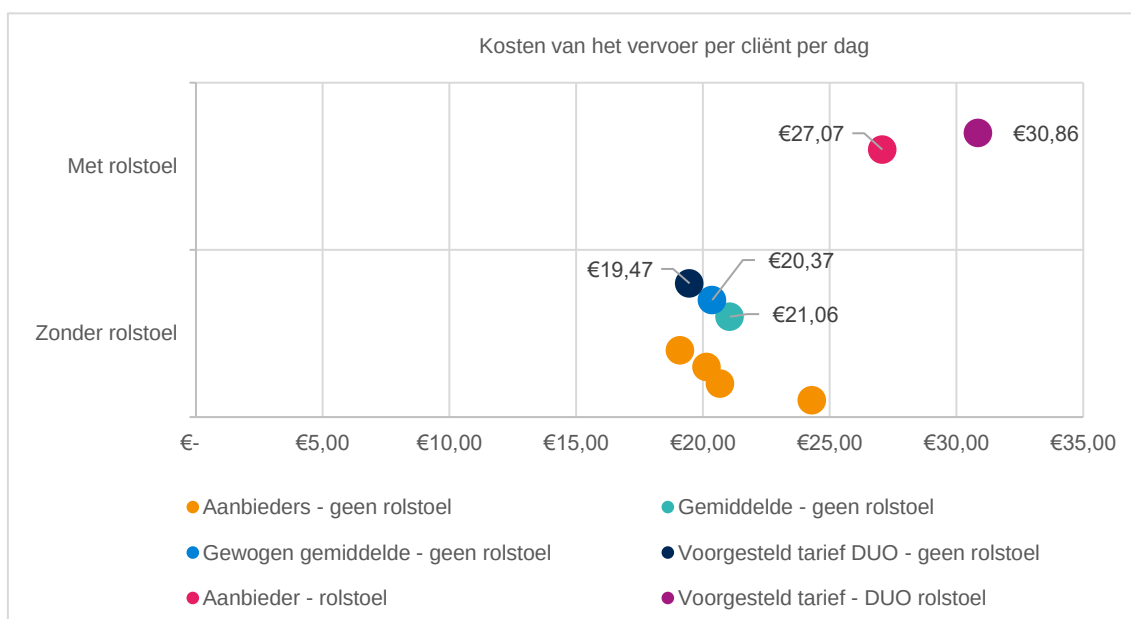

Figuur 14. Kostprijzen van logeeropvang in andere gemeenten.

4.8 Vervoer

Vervoer is in dit onderzoek een belangrijk aandachtspunt, omdat in de Nota van Inlichtingen bij de aanbesteding juist over de tarieven dit product vragen binnengekomen waren. De huidige tarieven zijn gebaseerd op een vaste vergoeding per cliënt. Deze vorm van bekostiging zou nadelig kunnen zijn voor een aanbieder. Een bekostiging van het vervoer met een systematiek zoals in de Wlz zou passender zijn. In de Wlz ontvangt een zorgaanbieder die het vervoer bekostigt een bedrag afhankelijk van de afstand van adres van de cliënt tot en met het adres van de zorgaanbieder. Deze afstanden zijn ingedeeld in staffels en elke staffel heeft zijn eigen vergoeding.

We hebben de aanbieders gevraagd de verdeling van de cliënten over de staffels aan te leveren, uitgesplitst naar cliënten met en zonder rolstoel. Vier aanbieders hebben bruikbare gegevens aangeleverd over cliënten zonder rolstoel en een aanbieder heeft bruikbare gegevens over cliënten met rolstoel aangeleverd. De gegevens over cliënten met een rolstoel zijn daarom slecht een voorzichtige indicatie. We hebben in figuur 15 de uitkomsten voor het product vervoer weergegeven.

Figuur 15. Gemiddelde kosten van vervoer op basis van Wlz-tarieven en voorgesteld tarief van de DUO-gemeenten

---

De uitkomsten laten zien dat het voorgestelde tarief per cliënt over het algemeen dekkend zou zijn voor de kosten die een zorgaanbieder maakt voor vervoer. Dit hoeft echter niet te gelden voor elke individuele aanbieder. Als een aanbieder meer cliënten krijgt waarvan de afstand tussen het thuisadres van de cliënt en de aanbieder groot is, kan het tarief voor die aanbieder niet langer kostendekkend zijn. In de dialoogsessies met aanbieders is getoetst of een tarief gebaseerd op gemiddelden, zoals getoond in figuur 15. gemiddelde kosten van vervoer op basis van wlz-tarieven en voorgesteld tarief van de duo-gemeenten, passend zou zijn. Hierop hebben aanbieders bevestigend gereageerd.

---

5 Naar een reële kostprijs

In het voorgaande hoofdstuk hebben we de kostprijzen van de aanbieders per Wmo-product gepresenteerd. In dit hoofdstuk beschrijven hoe de DUO-gemeenten met deze resultaten komen tot de onderbouwing van een reële kostprijs. Daaruit volgende de tarieven per Wmo-product in de aanbesteding.

5.1 Uitgangspunten

5.1.1 Structuur

We hebben in de productstructuur onderscheid gemaakt tussen de varianten licht, midden en zwaar voor de producten individuele begeleiding en dagbesteding, net als in de huidige systematiek. Hoewel sommige zorgaanbieders hier zelf geen onderscheid maken tussen de varianten handhaven we deze indeling. Het wegnemen van het onderscheid kan er voor zorgen dat aanbieders besluiten niet in te schrijven omdat ze de tarieven voor de zwaardere varianten niet dekkend vinden. Tegelijkertijd lopen de DUO-gemeenten het risico te veel te betalen voor de lichte varianten van individuele begeleiding en dagbesteding.

5.1.2 Keuze en uitgangspunten rond diverse kostencomponenten

Voor de invulling van de kostencomponenten hebben de DUO-gemeenten de volgende keuzes gemaakt:

- a. Voor de kostencomponenten brutoloon, werkgeverslasten, en indirecte kosten nemen we de ongewogen gemiddelden als basis voor de tarieven. Een weging met het huidige aantal cliënten doet geen recht aan een mogelijk andere verdeling over de aanbieders in de komende jaren. Daarnaast geven de ongewogen gemiddelden een betere afspiegeling van de kosten voor de zorgzwaarte van de varianten licht, midden en zwaar, zowel voor individuele begeleiding als dagbesteding.
- b. Gezien de aard van de Wmo-producten nemen we geen onregelmatigheidstoeslag op in het tarief.
- c. De interpretatie van de kostencomponent indirecte en overige kosten lijkt te verschillen tussen de aanbieders. Dit beeld wordt ondersteund door het enorme verschil in overheadpercentages tussen de aanbieders van dezelfde Wmo-producten zoals weergegeven in bijlage A. Het is waarschijnlijk dat de ene zorgaanbieder bepaalde kosten wel in de overhead meegenomen heeft en de andere aanbieder niet. Tijdens de dialoogsessies bleek er onduidelijkheid te bestaan of huisvestigingskosten onderdeel uitmaken van de overheadkosten. Om tot een reële kostprijs te komen, hebben we het percentage indirecte en overige kosten overgenomen uit de benchmarkgegevens van Berenschot en benchmarkgegevens van Significant. We komen daarbij uit op een gemiddeld percentage van 32,6%. Dit percentage is inclusief de kosten voor opleiding. We passen dit toe op alle varianten van individuele begeleiding en dagbesteding.
- d. Voor dagbesteding voegen de gemeenten daarnaast een extra component toe voor huisvesting. Deze is gebaseerd op de normatieve huisvestingscomponent (NHC) en normatieve inventariscomponent (NIC) zoals de NZa deze hanteert voor dagbestedingsproducten. Deze vergoeding bedraagt € 2,- per cliënt per uur. Dit betekent, uitgaande van een dagdeel van vier uur, per cliënt € 8,- per dagdeel is toegevoegd aan de reële kostprijs.
- e. Voor de risico-opslag hanteren de gemeenten het in ander kostprijzen gangbare percentage van 2%, wat in hoge mate aansluit bij de opslag zoals aangegeven door meerdere aanbieders.
- f. Op de reële kostprijs passen we een indexering toe zoals geadviseerd door de VNG². Dit gaat uit van een combinatie van een index voor personele kosten (OVA) en materiële kosten (PPC) in een verhouding 90%/10%. Dit geeft in 2024 een verhoging 4,70% ten opzichte van de resultaten van dit onderzoek, met referentiejaar 2023.

---

² [Indexering kosten Jeugdwet en Wmo 2024 | VNG](#)

- g. Voor vervoer zonder rolstoel hanteren de gemeenten het ongewogen gemiddelde van de uitkomsten (figuur 15). Voor vervoer met rolstoel handhaven de DUO-gemeenten het eerdere voorstel uit de inkoopafspraken omdat voor dit product slechts van één aanbieder informatie ontvangen is.
- h. Voor de producten logeeropvang en huishoudelijke begeleiding hebben we geen of te weinig bruikbare gegevens ontvangen. Voor deze producten handhaven we de tarieven zoals eerder door de DUO-gemeenten vastgesteld waren.
- i. Voor het product woonbegeleiding hebben de DUO-gemeenten mede op basis van een gesprek met een van de aanbieders besloten het tarief nader vast te stellen.

5.2 Voorstel voor tarieven

Op basis van de uitgangspunten die we hierboven geformuleerd hebben, komen de DUO-gemeenten voor de Wmo-producten tot reële tarieven zoals weergegeven in Tabel 1.

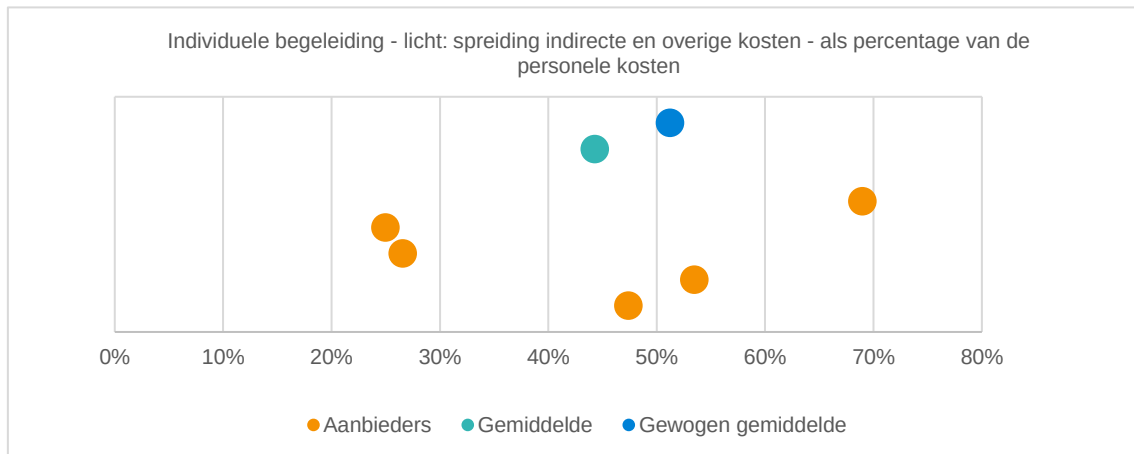
Product	Reële kostprijs (2023)	Geïndexeerd tarief (2024)	Eenheid
Individuele begeleiding			Per uur
- <i>Licht</i>	€ 72,42	€ 75,82	
- <i>Midden</i>	€ 76,93	€ 80,54	
- <i>Zwaar</i>	€ 84,00	€ 87,95	
Dagbesteding			Per dagdeel
- <i>Licht</i>	€ 37,80	€ 39,58	
- <i>Midden</i>	€ 46,53	€ 48,72	
- <i>Zwaar</i>	€ 64,82	€ 67,86	
Woonbegeleiding	-	€ 87,95	Per uur
Logeeropvang	€ 230,29	€ 241,11	Per etmaal
Huishoudelijke begeleiding	€ 46,20	€ 48,37	Per uur
Vervoer			Per dag
- <i>Zonder rolstoel</i>	€ 21,06	€ 22,05	
- <i>Met rolstoel</i>	€ 30,86	€ 32,31	

Tabel 1. Voorgestelde tarieven voor Wmo-producten in de DUO-gemeenten

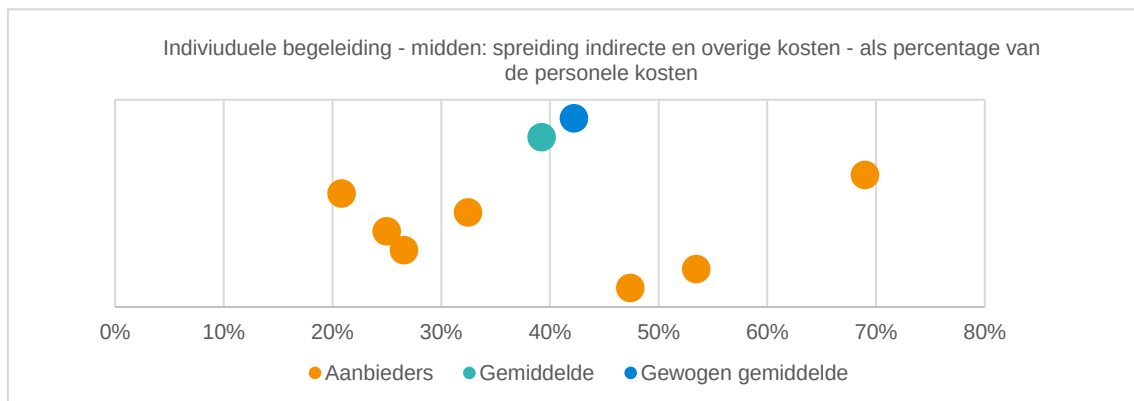
A. Indirecte en overige kosten

In deze bijlage maken we spreiding van 'indirecte en overige kosten' zichtbaar voor de Wmo-producten individuele begeleiding en dagbesteding per variant inzichtelijk. De kosten zijn uitgedrukt als percentage van de personele kosten.

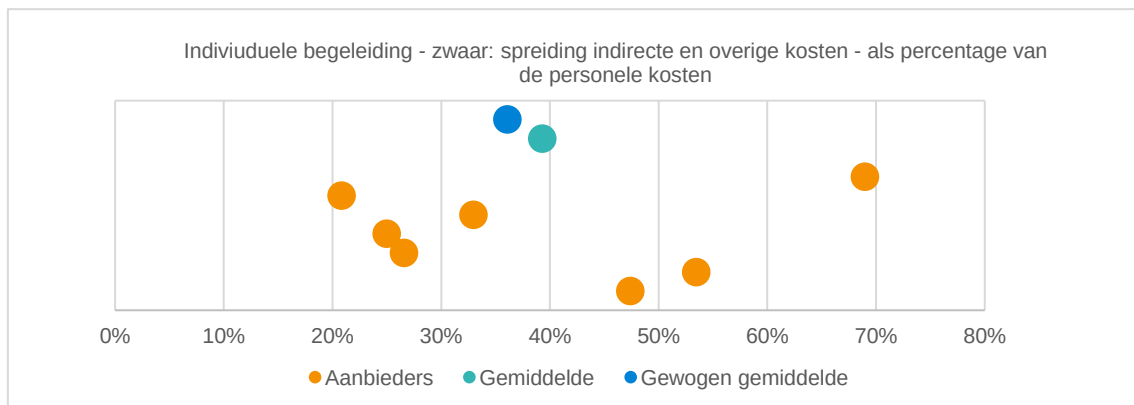
A.1 Individuele begeleiding

Figuur 16. Spreiding van de indirecte en overige kosten voor individuele begeleiding - licht

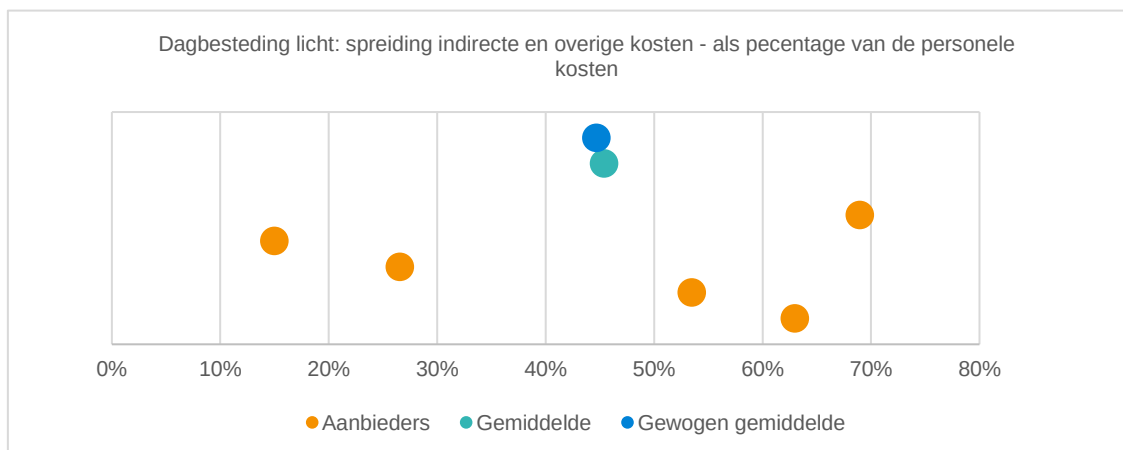

Figuur 17. Spreiding van de indirecte en overige kosten voor individuele begeleiding - midden

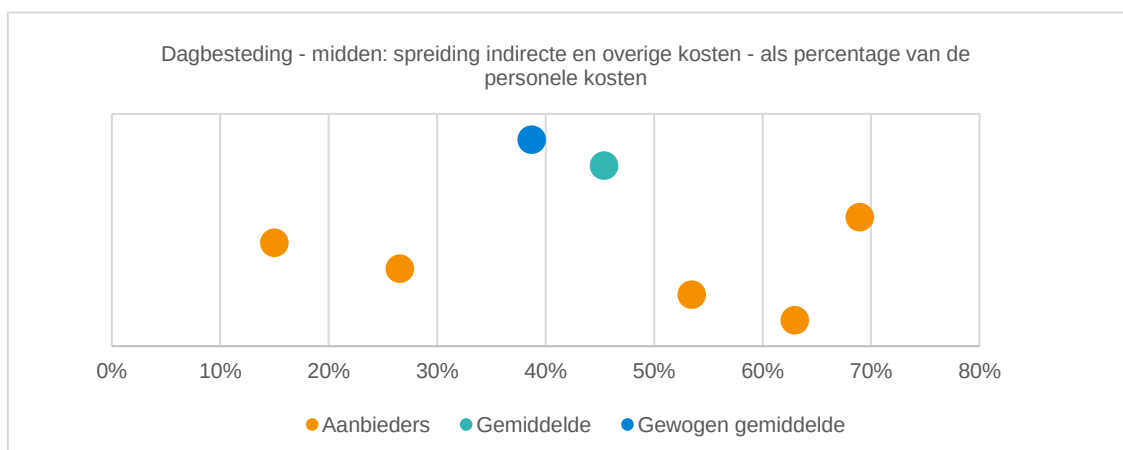

Figuur 18. Spreiding van de indirecte en overige kosten voor individuele begeleiding - zwaar

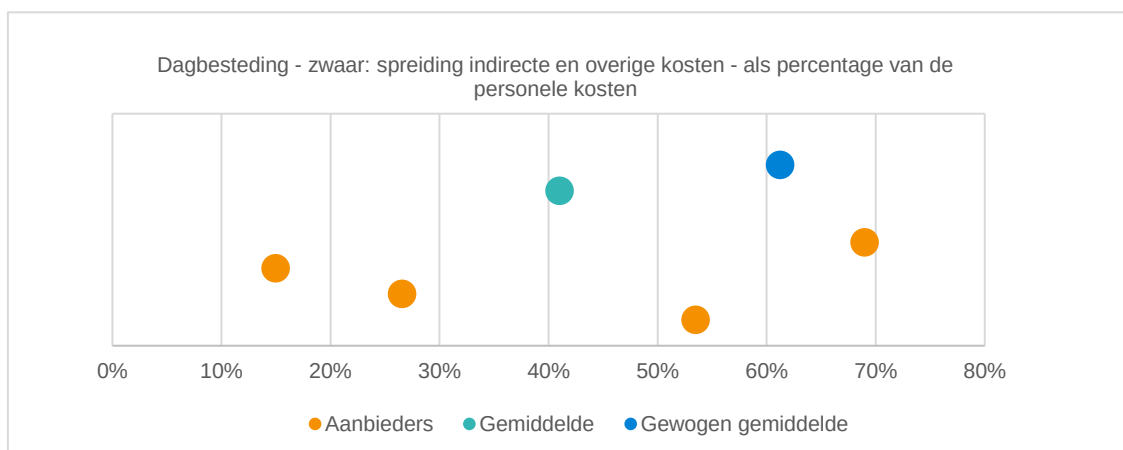
A.2 Dagbesteding

Figuur 19. Spreiding van de indirecte en overige kosten voor dagbesteding - licht

Figuur 20. Spreiding van de indirecte en overige kosten voor dagbesteding - midden

Figuur 21. Spreiding van de indirecte en overige kosten voor dagbesteding - zwaar